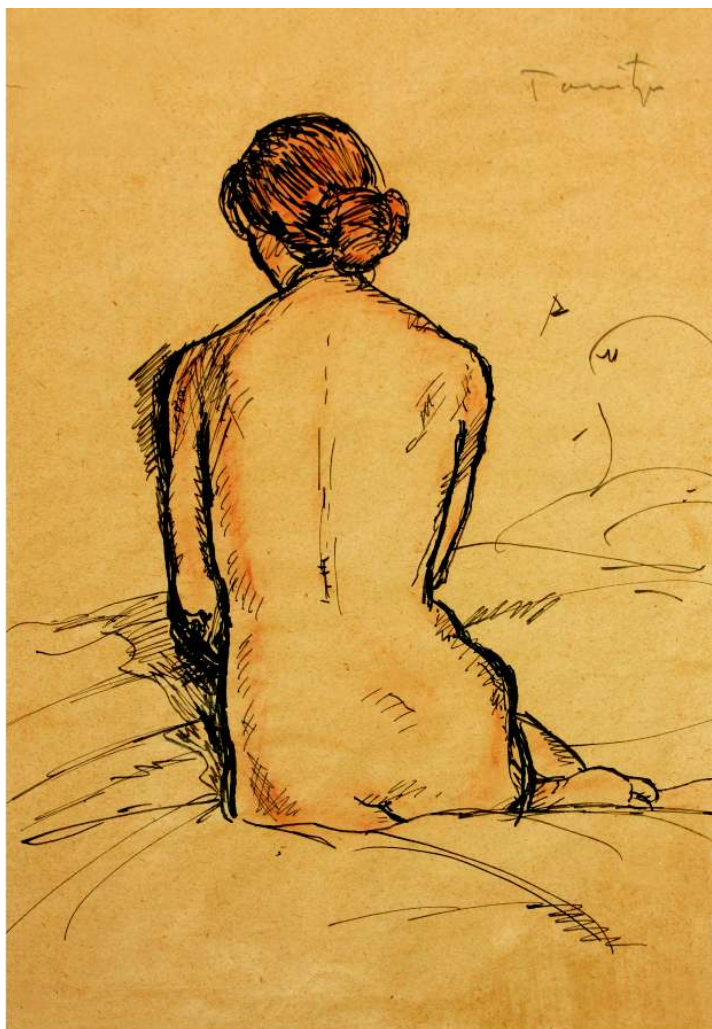

MUZEUL DE ARTĂ BRAȘOV

Colectia
de
Grafică

**Expoziția *Colecția de grafică*, Muzeul de Artă Brașov,
12 decembrie 2008 -18 ianuarie 2009
Curatori: Anca Maria Zamfir, Radu Popica**

**Autori texte: Anca Maria Zamfir, Radu Popica
Concepție Grafică : Radu T. Taru**

**MUZEUL DE ARTĂ BRAȘOV
B-dul Eroilor 21
Tel: 0268 477 286, E-mail: contact@muzeulartabv.ro
www.muzeulartabv.ro**

GRAFICA

Termenul grafică are accepțiuni multiple în domeniul artelor vizuale. În contextul artelor plastice, se referă, cel mai adesea, la acelea al căror mijloc esențial de limbaj plastic este LINIA. Din punct de vedere istoric, termenul este aplicat **desenului și gravurii**. În accepțiune contemporană, el este aplicat și altor tipuri de imagini, realizate prin imprimare (litografia, serigrafia, monotipul, colografia) sau prin prelucrare digitală. (AMZ)

COLECȚIA DE GRAFICĂ A MUZEULUI DE ARTĂ BRAȘOV

Această expoziție își propune să pună în valoare patrimoniul Muzeului de Artă Brașov, prin realizarea unei selecții din colecția sa de grafică. Acoperind intervalul dintre sfârșitul secolului al XVIII-lea și secolul XX, colecția cuprinde desene și stampe care ilustrează o largă arie tematică, de la grafica documentară a secolelor XVIII – XIX, la grafica de concepție a secolului XX. Realizate în tehnici diverse (creion, cărbune, pastel, tuș, acvaforte, acvatinta, mezzotinta, ac, monotip, linogravură, cologravură, serigrafie etc), lucrările poartă semnătura unor artiști diferiți ca valoare, factură și notorietate, care demonstrează, împreună, multitudinea posibilităților prin care poate fi reprezentată lumea prin intermediul unui mijloc simplu de limbaj plastic: linia. Alături de anonimi ai secolelor XVIII – XIX, în expoziție pot fi văzute lucrări de Nicolae Tonitza, Iosif Iser, Arthur Verona, Ștefan Luchian, Constantin Artachino, Aurel Jiquidi, Hans Mattis Teutsch, Hans Hermann, Victor Vassarely. (AMZ)

Verona Arthur, *Figură Șezând*

GRAFICA DE ȘEVALET (DESENUL)

Desemnează ansamblul tehnicilor grafice în care imaginea se obține direct prin marcarea unui suport plan (hârtie, carton) cu ajutorul instrumentelor de desen (condei, creion, cărbune, cretă, peniță). Spre deosebire de gravură, grafica de șevalet nu permite multiplicarea imaginii prin procedee tehnice.

În grafica de șevalet, principalele mijloace de expresie plastică sunt linia și planul valorat (hașurat), la care se adaugă culoarea. Desenul poate avea un caracter linear, dacă este axat pe conturul volumelor, sau pictural, când se urmărește sugerarea efectelor de lumină. În funcție de finalitatea sa distingem mai multe tipuri de desen: **schita** (desen de exercițiu sau notații fugare), **studiul** (lucrare pregătitoare în vederea realizării unei opere finite) și desenul **autonom**.

Tehnici: desen în condei, desen în cărbune, desen în creion, desen în cretă, sangvină, pastel, desen în peniță, sepia, laviu, desen cu pensula. (RP)

Scurt istoric

Desenul (lat. *desinatio* - indicare, desemnare) este una dintre cele mai vechi forme de expresie artistică. Primele desene au fost realizate în Paleolitic pe pereții peșterilor. În Antichitate și Evul Mediu desenul era subordonat picturii sau era destinat ilustrării manuscriselor. Stimulat de adoptarea hârtiei ca suport și de interesul sporit pentru studiul naturii, desenul a devenit din Renaștere o formă de artă autonomă. Desenele unor artiști celebri (Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael, Dürer) erau deosebit de căutate, fiind colecționate de amatorii de artă.

Studiul desenului a îndeplinit un rol central în pregătirea oferită de academiile de artă, ce au dominat viața artistică europeană pe parcursul secolelor XVII-XIX. Perfecționarea și diversificarea instrumentelor de desen, transformarea hârtiei într-un bun de larg consum, au determinat, începând din secolul XIX, utilizarea pe scară largă a desenului. În prezent, desenul este un gen artistic independent, caracterizat de recursul la forme și tehnici inovatoare. (RP)

MAXY Hermann, *Portretul lui H. Ross*

DESENUL ÎN CREION

Creionul este un instrument de desen alcătuit dintr-un baton subțire de grafit fixat într-un suport cilindric de lemn. Începând din secolul XVI, grafitul, un carbon natural pur și moale, de culoare cenușie, a fost extras dintr-un depozit descoperit în regiunea engleză Cumbria. Deosebit de pur și solid, grafitul putea fi tăiat cu ușurință în batoane. În scurt timp, Anglia a fabricat primele creioane de grafit. În secolele XVII – XVIII, creionul a fost rar folosit ca instrument de desen, deoarece grafitul era greu de procurat și conținea impurități. La sfârșitul secolului XVIII, chimistul francez Nicolas Jacques Conté a perfecționat creionul amestecând în proporții variabile grafit măcinat și argilă. Acest procedeu a permis fabricarea de creioane cu grade variate de duritate. Creionul a devenit astfel un instrument universal de desen, fiind folosit pe scară largă în secolele XIX-XX.

Desenele în creion se execută îndeosebi pe hârtie. Pentru că liniile greșite pot fi șterse cu ușurință, creionul este folosit pentru desenul de exercițiu și pentru schițarea lucrărilor realizate cu penița și pensula. De asemenea, în creion se realizează schițe, studii și desene finite. Prin apăsări mai slabe sau mai puternice sau prin utilizarea unor creioane cu gamă de duritate diferită, desenul în creion permite obținerea unei mari varietăți de tonuri.

Creioanele colorate sunt fabricate dintr-un amestec de pigment și liant (clei, gumă). Prin utilizarea creioanelor colorate se obțin efecte asemănătoare cu cele din pictură. (RP)

Lucrări în expoziție:

Emerich Tamás, Bastionul Țesătorilor, creion;

Drozsnyik István, Alungarea din templu, creioane colorate;

Emerich Tamás, *Portret*

DESENUL ÎN CĂRBUNE

Tehnică a desenului realizată cu un instrument obținut din diferite esențe de lemn ars (nuc, salcie, prun, tei). În mod tradițional, cărbunele se obținea prin arderea înăbușită a bețișoarelor de lemn în vase de nisip. O altă metodă presupune măcinarea unor bucăți de cărbune, amestecarea prafului cu liant și presarea în formă de batoane (cărbune presat, „cărbune siberian”). Creioanele de cărbune sunt fabricate dintr-un amestec de cărbune, grafit și liant.

Cărbunele este un mijloc de desen rapid și ușor de mânuit. Ca suport se folosește în mod obișnuit cartonul sau hârtia, preferabil cu textură aspră. Tehnica permite obținerea unor linii de efect pictural, cu o grosime și saturație variate, precum și a unor fine gradații de griuri. Suprafețe plane rezultă prin estomparea cu degetul sau cu o pensulă uscată. Efecte de lumină se pot obține prin ștergere sau prin recursul la alte mijloace (cretă albă, acuarelă, creioane colorate). Cărbunele se șterge ușor, din acest motiv este necesară aplicarea unui fixativ (clei, șerlac etc.). Desenele în cărbune sunt ușor de recunoscut prin pronunțata lor urmă neagră.

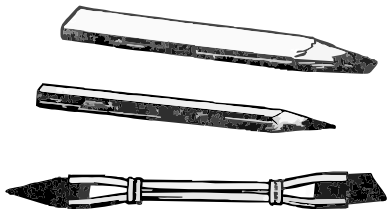
Cărbunele este folosit ca mijloc de desen din cele mai vechi timpuri, fiind atestată utilizarea sa de către romani. Încă din Evul Mediu în cărbune se executau cartoanele pentru frescă și pictura de șevalet (studii pregătitoare de pe care se transpune desenul pe suportul final). Din secolul XV este folosit ca un mijloc de desen independent, lucrând în cărbune: Leonardo da Vinci, Rafael, Dürer etc. Astăzi este folosit îndeosebi pentru schițe și studii. (RP)

Lucrări în expoziție:

Hans Bulhardt, Peisaj rural;

Fritz Kimm, Gospodărie la țară;

Arthur Verona, Figură șezând;

Ștefan Luchian, *Compoziție*

DESENUL ÎN CRETĂ

Utilizată din cele mai vechi timpuri, creta este un material de desen obținut în mod tradițional din diverse substanțe minerale naturale (carbonat de calciu, unele varietăți de argilă). Din secolul XVIII, creta naturală a fost înlocuită de cea sintetică, fabricată dintr-un amestec de pigment (pulbere) și liant (argilă), uscat și presat sub forma unor batoane. Pentru desen se folosesc mai multe varietăți de cretă naturală: creta neagră, creta albă și sangvina.

Creta neagră (*pietra nera*) se obține dintr-o argilă șistoasă, de culoare neagră-cenușie sau brun-cenușie. Utilizată frecvent începând din secolul XV în Italia, a fost adoptată rapid ca instrument de desen și de artiștii din alte țări europene. Creta neagră este folosită mai ales pentru studii de portret sau de peisaj. În cretă neagră se obțin linii de un negru intens și catifelat și planuri în griuri delicate.

Sangvina (*pietra rossa*) este un amestec de ocră de fier și argilă, măcinat și presat în formă de batoane, de culoare brun-roșiatică sau brun-gălbui. Este utilizată începând din secolul XV. Suplețea și moliciunea sa o recomandă îndeosebi pentru studii de portret și de nud.

Desenul în cretă colorată combină creta neagră, albă și sangvina, permițând obținerea unor accentuate efecte picturale.

Creta se întinde și se șterge cu ușurință. Deoarece corecturile se realizează cu greutate, creta solicită o execuție sigură. Pentru păstrarea desenului se impune aplicarea unui fixativ. Suportul îl reprezintă hârtia albă sau de diverse culori (cretă neagră - gri, albastru-cenușiu, verde-cenușiu; sangvină – gălbui, roșiatic). Pentru obținerea unor suprafețe estompate se pulverizează pulbere de cretă. Accente luminoase se obțin cu creta albă sau guașa. (RP)

F. Lintzer, *Portretul Dr. I. Bieltz*

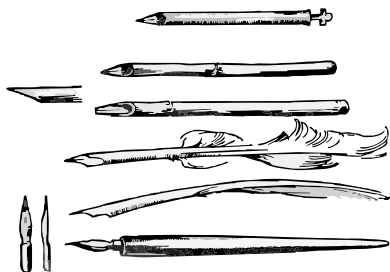
DESENUL ÎN PENIȚĂ

Penița este un instrument folosit pentru desenul realizat în tuș sau cerneală. Unul dintre cele mai vechi instrumente de desen, confecționat din diferite materiale, penița și-a modificat foarte puțin aspectul exterior de-a lungul timpului. Condeiuul de trestie a fost întrebuințat începând din Antichitate. Treptat, din secolul XVI, a fost înlocuit de pana de găscă. Primele penițe de metal sunt atestate încă din vremea romanilor. La sfârșitul secolului XVIII, Alois Senefelder a inventat penița de oțel. Produsă pe scară industrială din secolul XIX, penița de oțel a înlocuit celelalte tipuri de peniță, fiind singura utilizată astăzi. În peniță se obțin desene fine și bogate în detalii.

Desenul în peniță se realizează cu diferite tipuri de cerneală (cerneala ferogalică, cerneluri colorate, cerneală de sepia – colorant brun-roșcat, semitransparent, obținut din secrețiile sepiei) sau de tuș (tuș chinezesc, tuș indian, bistru – soluție apoasă de funingine, transparentă, de culoare brună). Principalul suport este reprezentat de hârtie, preferabilă fiind hârtia netedă, bine înclieată.

Desenul în peniță are un pronunțat caracter linear, ce nu admite o tratare picturală a desenului. Ductul peniței impune un stil clar, permițând trasarea unei mari varietăți de linii. În peniță se obțin desene fine și bogate în detalii. Sugerarea volumului este rezolvată prin hașururi paralele sau întretăiate. Efectele de lumină pot fi realizate prin recursul la penițe de lățimi diferite sau prin alte mijloace (laviul). Penița este ideală pentru notații rapide, spontane.

Laviul este un procedeu tehnic în care un lichid colorat (tuș diluat, bistru, sepia, sangvină sau acuarelă) este aplicat cu o pensulă umedă. Se folosește de obicei asociat cu desenul în peniță. Permite subtile efecte de umbră și lumină. (RP)

Nicolae Tonitza, *Nud*, tuș și sangvină

PASTELUL

Tehnică artistică ce utilizează batoane alcătuite din pigmenți foarte puri (pulbere), asemănători cu cei din pictură, la care se adaugă un aglutinant. Prin material și aspect, pastelul se situează la granița dintre desen și pictură, intenția artistului determinând rezultatul final. În funcție de concentrația pigmentului pastelul poate fi: pastel moale sau pastel tare.

Pastelul poate fi realizat pe o varietate de suporturi (de obicei hârtie și carton, mai rar pe pânză sau lemn). Pastelul se aplică pe uscat, fără a se recurge la un diluant, direct pe suport. Pastelul, sub formă de pulbere, poate fi pulverizat cu estompa (sul îngust de hârtie sau piele) sau poate fi întins cu degetul. Fiind extrem de fragil poate fi cu ușurință îndepărtat în mod accidental. Apelul la un fixativ nu este însă întotdeauna recomandat, pentru că reduce strălucirea culorilor. Prin calitățile sale picturale, în pastel se obțin efecte de culoare extrem de fine și subtile.

Cunoscut din secolele XV-XVI, pastelul a devenit deosebit de popular în secolul XVIII, mai ales în portretistică (Rosalba Carriera, Chardin, La Tour etc.). În arta modernă a fost utilizat în principal pentru schițe și notații cromatice. A fost practicat însă și ca gen independent de artiști renumiți: Delacroix, Degas, Picasso etc. În arta românească un exponent de seamă a fost Ștefan Luchian.(RP)

Alexandrina Gheție, *Rezonanță*

Termenul gravură este aplicat unor procese variate de a tăia un desen pe o placă sau pe un bloc de metal sau de lemn și imprimărilor făcute după acestea. Gravura implică trei elemente: **placa** pe care se face desenul, **hârtia** pe care se imprimă desenul și **presa**, necesară imprimării desenului de pe placă pe hârtie. Realizarea unei gravuri comportă mai multe faze:

a) Existența unui **desen pe o placă** (linoleum, lemn sau metal), obținut prin incizarea cu ajutorul dălțiței (gravura în relief) sau al acizilor (gravura în adâncime).

b) Cerneluirea plăcii, pentru a imprima desenul pe hârtie.

c) Imprimarea desenului, care constă în aplicarea unei foi de hârtie peste placa dată cu cerneală și presarea ei pe placă, în general, cu ajutorul presei.

Produsul final se numește **STAMPĂ**. După o placă se pot imprima mai multe stampe, fiecare dintre ele fiind considerată un original. Totalitatea lor se numește **tiraj**. Când fiecare exemplar din tiraj este numerotat de artist, avem de-a face cu un **tiraj limitat**.

Papp Leon, *Șalupe*

Tehnicile gravurii și imprimării se grupează în patru categorii:

a) **Gravura în relief:** zonele plăcii care urmează a fi imprimate sunt lăsate în relief, iar cele care urmează să apară albe sunt scobite cu ajutorul dălțiței. Cele mai utilizate tehnici de gravură în relief sunt **xilogravura** (pe placa de lemn) și **linogravura** (pe placa de linoleum).

b) **Intaglio (gravura în adâncime):** liniile desenului sunt incizate în placa de metal, iar cerneala este reținută în aceste incizii. Imprimarea desenului se realizează prin presarea hârtiei pe placă. **Tehnici de intaglio: gravura cu dălțița, gravura cu acul și gravura cu acizi** (acvaforte, acvatinta). Diferitele tehnici de intaglio pot fi combinate pe aceeași placă.

c) **Metoda planografică:** imaginea este imprimată de pe o suprafață plană (placă de piatră sau metal). Cu această metodă se realizează litografia și variantele ei.

d) **Metoda cu șablonul:** la realizarea imaginii se folosește un șablon. Cu această tehnică se realizează **serigrafia**.

În afara acestor metode, se mai folosesc două tehnici de imprimare: **monotipul și colografia**. (AMZ)

XILOGRAVURA

Xilogravura este o imprimare pe o placă de lemn, în care liniile desenului au fost lăsate în relief. Artistul realizează desenul pe placă și, cu ajutorul unei dălțițe, scoate lemnul dintre liniile desenului, astfel că acesta apare în relief. Placa dată cu cerneală imprimă aceste linii pe hârtia care este presată pe ea. Xilogravura colorată se realizează prin săparea unei plăci pentru fiecare culoare și imprimare succesivă.

Xilografia, utilizată prima dată în China, ca tehnică de imprimare a textilelor, apoi, la jumătatea mileniului I d.C., pentru a imprima text și imagini pe hârtie, a fost adusă în Europa înainte de 1300, ca metodă de a imprima textile. Tehnica va revoluționa în secolul al XV-lea istoria imaginii și a culturii. Larga ei utilizare de către artiști va permite multiplicarea imaginilor, iar principiul ei va fi utilizat de Johannes Gutenberg la invenția tiparului cu litere mobile (1439). Tehnica a fost folosită mult de artiști, Albrecht Dürer, Gauguin, expresioniștii germani fiind doar câteva exemple. (AMZ)

Gy Szabo Bela, *Veverițe*

LINOGRAVURA

Tehnică de imprimare, variantă a xilogravurii, în care este folosită ca placă o foaie de linoleum (uneori lipită pe o placă de lemn). Desenul este tăiat în suprafața linoleumului cu o dălțiță. Zonele neincizate reprezintă reversul (imaginea în oglindă) zonelor care vor fi imprimate. Foaia de linoleum este apoi cerneluită cu un rulo, iar imaginea este imprimată pe hârtie sau pe pânză. Imprimarea se poate face cu mâna sau la presă. Linoleumul este mai ușor de incizat decât lemnul, putându-se obține mai multe efecte artistice. Linogravurile colorate se realizează prin utilizarea de plăci diferite pentru fiecare culoare, ca și în cazul xilogravurii.

Deși linoleumul, ca material de acoperit podeaua, datează din anii 1860, linogravura a fost inventată de artiștii de la *Die Brücke*, între anii 1905 – 1913. La început, ei și-au numit gravurile xilogravuri, termen care suna mai respectabil. Pablo Picasso, Henry Matisse, M. C. Escher sunt câțiva dintre artiștii care au folosit această tehnică. (AMZ)

Hans Mattis-Teutsch, *Brazi*

GRAVURA CU DĂLTIȚA

Pentru realizarea unei astfel de gravuri, desenul este transferat pe suprafața plăcii de cupru și gravorul scoate metalul de-a lungul liniilor acestuia cu ajutorul unei dălțițe. Placa este apoi dată cu cerneală, în așa fel încât aceasta să pătrundă în adâncitura liniilor, după care suprafața ei este ștearsă, cerneala rămânând numai în șanțul liniilor desenului. Pentru imprimare, hârtia, umezită în prealabil, este așezată pe placa pregătită astfel și este presată pe aceasta, astfel încât să intre în șanțurile desenului și să preia cerneala din ele, desenul de pe placă imprimându-se pe hârtie.

Originea tehnicii pare a fi în atelierele aurarilor germani și italieni de la mijlocul secolului al XV-lea. Folosită inițial ca mijloc de exprimare artistică (Albrecht Dürer), tehnica a devenit în secolele XVII – XVIII principala modalitate de reproducere a operelor artiștilor (Rubens), pentru ca, în secolul al XIX-lea să decadă, odată cu apariția altor tehnici de reproducere. (AMZ)

Joseph Poppel, după Ludwig Rohbock, Castelul Huniazilor

GRAVURA CU ACUL

VARIANTĂ A gravurii intaglio, tehnica gravurii cu acul implică zgârierea desenului pe placa de metal (cupru) cu acul de gravură. Liniile imaginii vor fi mai mult sau mai puțin accentuate, în funcție de adâncimea liniilor de pe placă și de înclinația acului. Imprimarea se face ca și la gravura cu dălțița, prin presarea hârtiei pe placă.

Tehnica, datorată Maestrului Calendarului, artist german din sec. al XV-lea, a fost și este des folosită în combinație cu alte tehnici. (AMZ)

Iosif Iser, *Tătăroaice*

GRAVURA CU ACIZI

Metodă de gravură în care desenul este incizat în placă prin intermediul acizilor. Placa (din cupru sau zinc) este acoperită cu un grund rezistent la acizi. Pe acesta, artistul face desenul cu o dălțiță sau cu un ac de gravură, care zgârie grundul până la placă. Placa este apoi imersată în acid, de obicei acid nitric, numit în Evul Mediu aqua fortis, de unde și denumirea tehnicii: **acvaforte**. Acesta corodează metalul în zonele desenului neprotejate de grund, săpând desenul în placă. Cu cât placa este ținută mai mult în acid, cu atât liniile desenului sunt mai adânci și mai puternice. Dacă se dorește ca anumite părți ale desenului să fie mai luminoase, ele vor fi acoperite cu un verni și placa va fi imersată din nou în acid. Operația se poate repeta de câte ori este nevoie, în final obținându-se linii cu adâncimi diferite. Odată terminat desenul, grundul este înlăturat, iar placa este cerneluită. Cerneala intră în șanțurile desenului săpate de acid, iar surplusul de pe suprafața plăcii este șters. Imprimarea se face punând hârtia (de obicei umezită) pe placă și presând-o cu ajutorul presei. Deoarece este necesară o presiune mare pentru ca hârtia să intre în șanțurile desenului incizat pe placă și să preia cerneala, în final, imaginea imprimată va fi ușor în relief. Cu cât liniile desenului au fost mai adânci, ele vor apărea pe imaginea imprimată mai negre și mai puternice. Produsul final, hârtia pe care s-a imprimat imaginea, se numește **gravură** sau **stampă**.

Inventatorul **gravurii cu acizi** este considerat Daniel Hopfer (cca 1470 - 1536), armurier din Augsburg, care a utilizat tehnica la decorarea armurilor și, ulterior, ca metodă de imprimare a imaginilor pe hârtie. Anthony van Dyck, Rembrandt, Piranesi, Goya, Picasso sunt câțiva dintre artiștii care s-au folosit, în secolele următoare, de această tehnică, populară și astăzi, mult utilizată în secolul XX la ilustrația de carte. (AMZ)

Chirnoagă Marcel, *Construcții*

ACVATINTA

Mijloc de a grava valori tonale, acvatinta a fost numită după efectul pe care îl crează, asemănător tușelor de cerneală sau de acuarele. Acvatinta poate fi folosită pentru a crea tonuri de gradații diferite în cadrul procesului de gravare. Asemenea gradații tonale pot fi adăugate unei plăci de gravură pe care s-a gravat deja cu dălțița, cu acul sau cu acizi. Placa este prăfuită cu pulbere fină de rășină și încălzită apoi până ce aceasta se topește în mici particule care se întăresc pe măsură ce se răcesc. Acidul (*aqua fortis*) este aplicat pe placa de metal și sapă canale în jurul picăturilor de rășină. Microscopica reticulație care rezultă va reține mai multă sau mai puțină cerneală, în funcție de cât de mult timp sau cât de adânc i se permite acidului să atace placa. Se obțin astfel tonuri de la gri luminos la negru catifelat.

Acvatinta a fost inventată de tipograful Jan van de Velde în jurul anului 1650, la Amsterdam, unde se practica și mezzotinta, o altă tehnică de imprimare tonală. Dar, spre deosebire de mezzotintă, care și-a găsit imediat utilizarea, tehnica acvatintei pare să fi fost uitată până în secolul al XVIII-lea, când a intrat din nou în atenția artiștilor. În Anglia, Paul Sandby perfecționează tehnica prin suspendarea granulelor de rășină în alcool, care putea fi dat cu pensula pe placă, și stabilește termenul *acvatintă* pentru a recunoaște capacitatea mediului de a crea efectele cernelii și ale acuarelei. El și alți artiști englezi au folosit acvatinta pentru a recrea complexitățile tonale ale acuarelei și ale picturii, în special când contrastele de umbră și lumină erau elemente dramatice ale lucrării. Posibilitățile picturale ale mediumului îl fac perfect potrivit pentru printuri populare cum ar fi caricatura și planșele de modă. Utilizată mult de gravorii englezi, acvatinta a fost tehnica în care pictorul spaniol Francisco Goya a realizat cele patru mari cicluri de gravuri în care aceasta contribuie la tensiunea emoțională: *Los Caprichos* (1799); *Los Desastres de la Guerra* (1810–19); *La Tauromaquia* (1816); și *Disparates* (ca. 1816–23). (AMZ)

Hans Hermann, Iarnă

MEZZOTINTA (MANIERA NEAGRĂ)

Variantă a gravurii intaglio, **mezzotinta**, utilizată mult în secolele XVIII-XIX pentru reproducerea picturilor, a fost inventată de Ludwig von Siegen (1609 - 1680) din Utrecht, a cărei primă mezzotintă datată este din 1642.

Desenul se realizează prin zgâriere sau șlefuire pe suprafața plăcii de metal (de obicei cupru) asprită în prealabil. Tehnica determină obținerea unei mari varietăți de tonuri, deoarece suprafața aspră a plăcii reține multă cerneală, deci negru intens la imprimare, iar procesul de șlefuire a plăcii în zonele care urmează a fi albe sau gri la imprimare permite gradații fine de ton deoarece, cu cât sunt mai netede, primesc mai puțină cerneală. (AMZ)

Hans Hermann, *Sibiul în lumina lunii*

LITOGRAFIA

Litografia este o tehnică de imprimare a unui desen realizat pe o placă de piatră numită piatră litografică. Procesul se bazează pe antipatia dintre apă și grăsime, desenul fiind realizat cu ajutorul unei cernele grase sau al unui creion gras. Placa este apoi umezită, apa fiind respinsă de liniile grase ale desenului, și reținută pe placă numai în zonele fără desen. Urmează cerneluirea plăcii cu o cerneală grasă, care aderă numai la suprafața grasă a desenului, și imprimarea, care constă în aplicarea unei foi de hârtie pe placa astfel pregătită și presarea acesteia cu ajutorul prese litografice. Litografia colorată se realizează prin imprimarea separată a fiecărei culori. Inventată în 1798 de germanul Alois Senefelder, litografia a fost utilizată de Goya, Géricault, Delacroix, Daumier, Degas, Picasso. (AMZ)

Aurel Jiquidi, *Trăsura*

MONOTIPUL

Termenul desemnează o tehnică de imprimare (și stampa realizată astfel) în care imaginea este pictată, de obicei în culori de ulei sau cerneală tipografică, pe o foaie de metal sau de sticlă și este apoi transferată direct pe hârtie. Spre deosebire de celelalte tehnici de imprimare, nu se poate obține decât un singur exemplar – de aici și numele tehnicii.

Inventatorul tehnicii este artistul italian din secolul al XVII-lea Giovanni Benedetto Castiglione. William Blake, Edgar Degas, Matisse, Paul Klee au realizat lucrări remarcabile în această tehnică. (AMZ)

Helfried Weiss, *Cai*

SERIGRAFIA

Serigrafia este o tehnică de imprimare, în care imaginea este realizată cu ajutorul unui șablon suprapus pe o sită din mătase întinsă pe un cadru. Culoarea trece prin zonele neacoperite ale sitei și se imprimă pe hârtia de dedesubt.

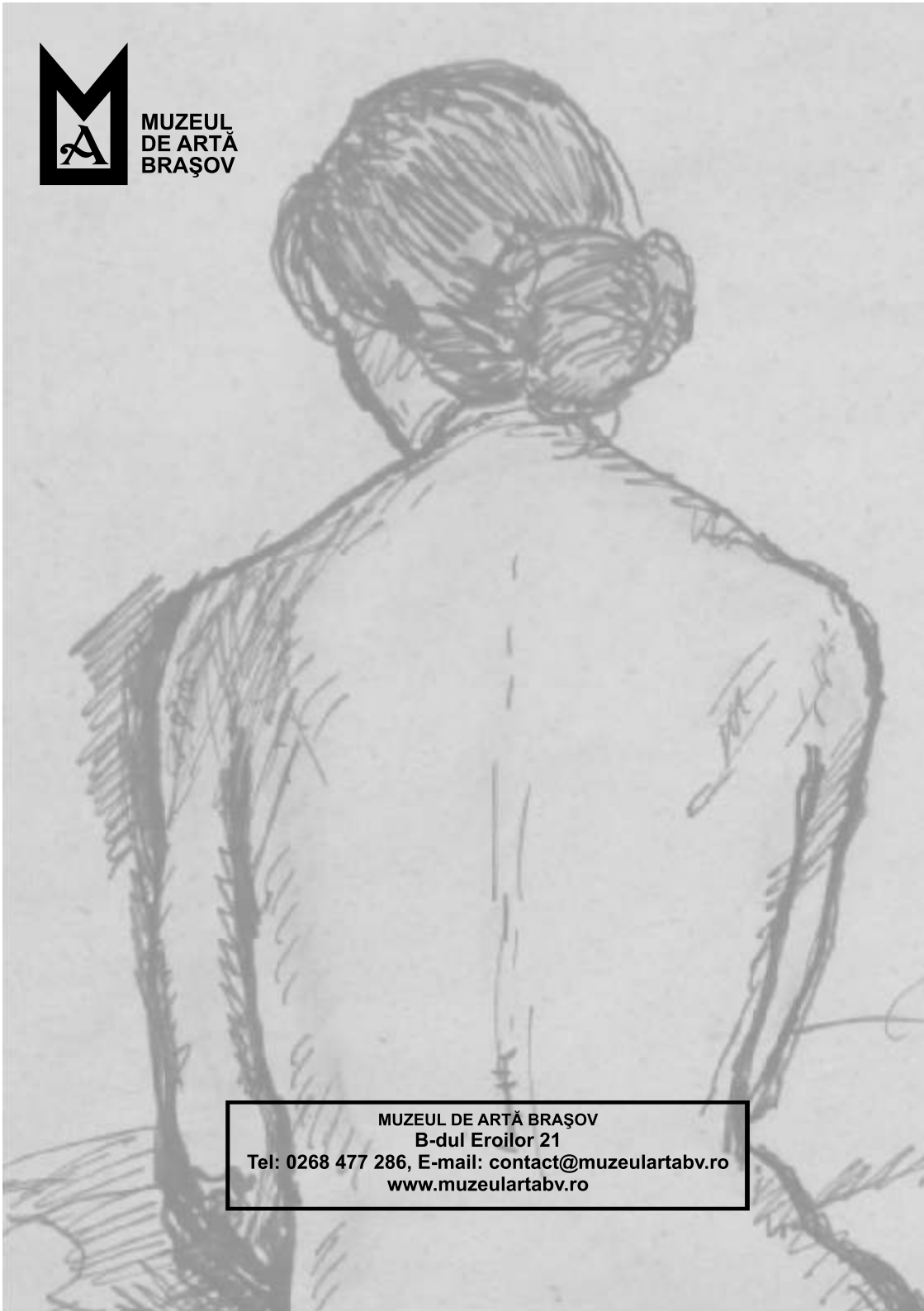
Tehnica își are originea în antichitatea chineză și japoneză de unde, adusă în Europa medievală, a fost utilizată în scopuri comerciale. La începutul secolului XX a fost mult utilizată pentru imprimarea textilelor, dar, din anii 30 a devenit apreciată de artiști, mai ales de cei americani, Andy Warhol fiind unul dintre cei mai cunoscuți. (AMZ)

Victor Vassarely, *Compoziție*

MUZEUL
DE ARTĂ
BRAȘOV

MUZEUL DE ARTĂ BRAȘOV
B-dul Eroilor 21

Tel: 0268 477 286, E-mail: contact@muzeulartabv.ro
www.muzeulartabv.ro